

Murhanhimoa ja suhdekiemuroita – luonto päihittää saippuaopperan

Minttu Heimovirran kirjassa tutut kasvit ja eläimet huijaavat, manipuloivat ja solmivat kestäviä liittoja. Hersyvät tarinat ja yksityiskohdat riemastuttavat sekä noviisia että kokenutta luontotietäjää.

”Tutkitaan uudelleen rikospaikalla olevaa ruumista. Puun rungolla näkyy ulokkeita: kääpiä. Ne kuuluvat puiden arkkivihollisiin ja tunnetuihin tappajiin. Nämä harmittoman näköiset pönöttäjät ovat kaikkea muuta kuin viattomia. Ne imevät puusta elämän kuin Harry Potterin ankeuttajat uhrinsa sielun.”

Kotoinen luonto ympärillämme tarjoaa jännitystä ja draamaa mukaansa tempaavan dekkarin tavoin. Minttu Heimovirta paljastaa

tuoreessa kirjassaan *Sutinaa ja suhmurointia*: Suomen luonnon ihmeellisiä asukkaita yllättäviä totuuksia tutuista lajeista. Myös kiltin näköisen käävän salattu elämä paljastuu: se on kuin onkin murhannut keski-ikäisen hieskoivun.

Luku käävän elämästä on yksi kirjailijan omia suosikkeja 40 eri lajin tapoja käsittelevässä kirjassa.

– Minua on aina kiinnostanut eläinten käyttäytyminen. Kun joitakin vuosia sitten tein Ylälle ohjelmasarjaa puista, tajusin, että kasvimaailmassa käyttäytyään eläinmaailman lailla. Esimerkiksi kääpä töröttää puussa, ja se on helppo nähdä. Mutta mihin se oikeasti kykenee? Se voi tappaa puun! Ja murhaprosessi on monimutkainen ja pitkä.

Eloisia tarinoita ja värikästä kieltä

Luontotoimittajana tunnettu Heimovirta on koulutukseltaan biologi ja eräopas. Eläinten ja kasvien tarkkailu on siten tuttua, ja niiden tapojen avaaminen oli luonteva valinta ensimmäisen oman kirjan aiheeksi. Perinteisestä luontokirjasta Heimovirran teos kuitenkin eroaa eloisilla tarinoillaan ja värikäällä kielellään.

– Olen tehnyt Ylälle luonto-ohjelmia vuodesta 2005. Minulle on muodostunut oma tyyli, ja yritän katsoa maailmaa kohteen näkökulmasta käsin. Toimittajana juttuja tekee objektiivisesti eikä aina pääse laittamaan omaa persoonaansa peliin. Tämän kirjan kohdalla sain siihen mahdollisuuden, sain kirjoittaa juuri sellaista tekstiä kuin halusin, Heimovirta iloitsee.

Paikoin kirjaa lukeekin kuin romaania.

”Romeo katselee ympärilleen, haistelee joen vettä. Se on kotona! Vihdoin, tämä on oikea paikka. Mutta ei ole aikaa

etsiä sukulaisia ja muistella lapsuutta. Romeo ei vielä lempä, päinvastoin. Hormonit hyräävät niin että päässä surisee. Se väijyy muita koiraita vihasesti. Ja oih, nyt sankarimme haistaa jotain vastustamattoman kiinnostavaa. Se ui lähemmäs, valmiiksi päästään pyörällä.”

Romeo-lohi on palannut lapsuuden maiseksi Tenojoelle kutemaan. Raskaan matkan päätteeksi se tapaa Juliansa.

”Alkuun Romeo ja Julia flirttailevat toisilleen matkan päästä. Julia tutkailee tarkkaan Romeon olemusta ja pitää näkemästään. Jos Romeo ei olisi niin kuuma, ajaisi Julia sen tiehensä.”

Kirjaa ei malta laskea käsistään. Täytyyhän tässä tietää, miten Romeolle ja Julialle käy!

Pohjoisen lajeja

Vaikka kirjan ote on tarinallinen, on sen sisältö totta.

– Vaikka olen biologi, niin enhän minä kaikesta tiedä kaikkea! Olen etsinyt kunkin alan parhaat asiantuntijat ja tarkastuttanut heillä faktat. Esimerkiksi käävän kohdalla jännitin, voiko siitä todella sanoa, että kääpä on murhaaja. Asiantuntijalta tuli vihreää valoa: näin voi sanoa.

Aiheisiin perehtyessä tuli myös yllätyksiä.

– Suomalaisilla kasvilajeilla on tosi erikoisia huijaus- ja laiskottelukeinoja, ja ne osaavat käyttää eläimiä hyväkseen. Esimerkiksi orkideiden sukuun kuuluva maariankämmeke näyttää siltä, että siinä on paljon ihanaa siitepölyä. Se on kuitenkin piilottanut siitepölynsä niin, ettei pörriäinen sitä löydä. Turhautunut pörriäinen joutuu lähtemään tyhjin käsin, tietämättään, että kukassa vierailun yhteydessä sen selkään on tarttunut siitepölymyhky. Kun pörriäinen sitten päätyy toiseen kämmekeeseen, tapahtuu pölytys.

Monen kirjassa esitellyn lajin voi tavata pohjoisesta, Heimovirta kertoo.

– Halusin keskittyä suomalaiseen lajistoon ja pääasiassa sellaisiin tyyppisiin, joihin voi

törmätä ihan vain satunnaisella päiväretkellä.

Juttuja Kuukkelissa, tarinoita Kellokkaan luontoillassa

Kirjassa eläinten ja kasvien käyttäytyminen rinnastuu ihmisen toimintaan. Minkälaisista kirjailijan oma elämä oli kirjoittamisen aikaan?

– Kiireistä! Projekti käynnistyi samoihin aikoihin kun esikoiseni syntyi. Ensimmäisen käsikirjoitusversion deadline taas määräytyi toisen lapsen syntymän mukaan: sitä ennen teksti piti saada valmiiksi. Kirjan teko on ollut sekä aivan ihanaa että käytännössä järkyttävää taaperon äitinä. Oli ruvettava naputtamaan tekstiä silloin, kun siihen oli mahdollisuus. Huomasin, että pystyn olemaan tosi tehokas silloin, kun on pakko, Heimovirta nauraa.

Hän kehuu projektia antoisaksi.

– Se oli valtavan antoisaa. Pääsin pakenemaan kaaosarkea omaan maailmaani.

Uusi kirja on mahdollisesti luvassa tulevaisuudessa – mutta ei aivan pian.

– Ei enää pienten lasten kanssa! 2-vuotiaan tytön ja 7-kuukautisen pojan äiti tuumii.

Uutta kirjaa odotellessa Heimovirran juttuja voi lukea muun muassa Kuukkelista. Maaliskuun 24. päivä hänen tarinoitaan kuulee Yllästänturin luontokeskus Kellokkaan luontoillassa.

– Luontoillan aiheena ovat kasvit. Vertaan niitä eläimiin ja kerron samanlaisista toimintamalleista. Eläinten lailla kasvitkin kommunikoivat, huijaavat ja manipuloivat.

Sutinaa ja suhmurointia -kirja on myynnissä Kellokkaassa. Äkäsloppolosta kirja löytyy myös Alava-kaupasta, lisäksi sen voi tilata netistä suurimpien kirjakauppojen ja kirjan kustantajan Kirjapajan sivuilta. Vastailmestynyt kirja tulee luultavasti pian myyntiin myös muualle Ylläksen alueella.

Johanna

